



Bestuurlijke Taskforce fundamentele keuzes gespecialiseerde Jeugdhulp in Holland Rijnland *Informatie over de eindrapportage*

31 januari 2025

Geachte raadsleden,

Als gemeenten voelen we een grote verantwoordelijkheid voor de kinderen en gezinnen in onze regio. We weten dat het vinden van passende hulp voor kind en/of ouders vaak een zwaar en emotioneel proces kan zijn. Wachten op hulp terwijl de nood hoog is, is een situatie waarin niemand zou moeten verkeren. Wij willen dat kinderen en gezinnen tijdig de juiste hulp krijgen, en dat deze hulp ook op de lange termijn beschikbaar en betaalbaar blijft. Onze jeugd is de toekomst, en we doen er alles aan om die toekomst veilig te stellen.

We weten dat de huidige situatie in de gespecialiseerde jeugdhulp verre van ideaal is. De wachtlijsten zijn te lang, de werkdruk voor hulpverleners is groot, en de kosten blijven stijgen. Veel ouders en hulpverleners ervaren frustratie door een systeem dat soms meer hindert dan helpt. Daarom hebben we als Bestuurlijke Taskforce fundamentele keuzes gespecialiseerde Jeugdhulp in Holland Rijnland het afgelopen jaar onderzoek laten uitvoeren door het bureau KokxDeVoogd (KDV) naar de vraag 'of het ook echt anders kan'. Graag informeren wij u met deze brief over de eindrapportage van KDV en de keuzes voor de toekomst die de colleges van de gemeenten in de regio Holland Rijnland op basis hiervan hebben gemaakt.

Eindrapportage en advies KokxDeVoogd (KDV)

Realiteitszin is belangrijk. Overal in Nederland staat de jeugdhulp onder druk. Vaak deels veroorzaakt door maatschappelijke ontwikkelingen die buiten de jeugdhulp liggen. Onze regio wijkt daarin niet af. KDV laat zien dat, alhoewel de kosten de afgelopen jaren fors gestegen zijn, onze regio er financieel allerm minst bovengemiddeld steekt. Wel is het aantal kinderen in specialistische hulp bovengemiddeld hoog. Een belangrijke constatering. Ook gaat er al veel goed, zoals de stappen die gezet zijn om onderwijs-jeugd meer te verbinden, en de snelle doorontwikkeling bij de Service Organisatie Zorg (SOZ).

Eindrapportage KDV

Er is in de eindrapportage door KDV een zorgvuldige analyse gemaakt van de huidige situatie waarbij 17 knelpunten zijn geconstateerd. Verder zijn er 5 bestuurlijke uitgangspunten geformuleerd:

- 1: Handelen binnen wettelijke kaders
- 2: Demarcatie (grenzen afbakenen) en eigenaarschap
- 3: Financiële voorspelbaarheid en beheersbaarheid
- 4: Beleidsambities en financieel stelsel in harmonie



5: Koersvast betekent kunnen anticiperen.

Deze bestuurlijke uitgangspunten drukken de bestuurlijke wens uit, waar het jeugdhulpstelsel minstens aan moet voldoen in de toekomst, en ze vormen de kaders voor de vier concrete maatregelenpakketten die in de eindrapportage zijn uitgewerkt.

Het rapport laat zien dat we slimmer en efficiënter kunnen samenwerken in onze regio en door gerichte keuzes meer grip op de kosten kunnen krijgen. Dit vraagt om tijd en doorzettingsvermogen, met als doel de kostenstijging te stoppen, zonder dat jeugdigen de zorg missen die ze nodig hebben.

Advies van KDV aan bestuurders

KDV richt haar advies op een robuuste en gefaseerde transformatie van het jeugdhulpstelsel in de regio Holland Rijnland. KDV adviseert daarom het integraal doorvoeren van maatregelenpakket 1, met een dakpansgewijze start van geselecteerde elementen uit pakket 2. Pakket 4 en de meeste maatregelen in pakket 3 ziet KDV als langetermijnperspectief dat pas overwogen zou moeten worden na borging van de eerste twee pakketten. Cruciaal is dat maatregelen in samenhang worden uitgevoerd, zodat geen nieuwe knelpunten ontstaan. Om voortgang te boeken en direct impact te realiseren kunnen enkele concrete maatregelen zonder de samenhang van de maatregelenpakketten te verstoren, eerder worden doorgevoerd. Dit kan alleen met een goede voorbereiding, anders loopt Holland Rijnland het risico op incomplete implementatie of nieuwe systeemfouten.

Keuzes portefeuillehoudersoverleg jeugd (PHO)

In het licht van bovenstaande adviseert het PHO Jeugd de colleges om nu te gaan voor:

- **Maatregelenpakket 1 Stabiliseren en versterken basis:** hier gaat het om verstevigen van de tot nu toe opgebouwde basis van het regionale jeugdhulpstelsel, zodat daarop voortbordurend verdere vernieuwing kan plaatsvinden. Het betreft veelal maatregelen met betrekking tot de interne organisatie. Elementen zijn onder andere:
 - Versterken regionale governance door heldere mandaten en taakverdelingen
 - Inrichten compact beleidsteam specialistische jeugdhulp dat 100% voor de regio werkt
 - Actualiseren van de regiovisie en gemeentelijke verordeningen om een heldere koers en consistentie in de uitvoering te waarborgen.
- **Maatregelenpakket 2 Lokale kracht:** hierin gaat het om versterking van de kracht van de lokale teams via maatregelen zoals:
 - Verbeteren casusregie, werken met lichte vorm van beschikkingen
 - Versterken samenhang lokaal & regionaal, uniforme opdracht, expertise-eisen
 - Inzetten op grotendeels afbouwen van de BBR binnen een termijn van twee jaar
 - Nadere afspraken rol externe verwijzers (huisartsen, gecertificeerde instellingen)
 - 13 uniforme verordeningen (afbakening reikwijdte Jeugdwet)
 - Invoeren toezicht & handhaving, ontwikkelen handhavingskader, controleren.
- **Programmadirecteur:** deze maatregel zorgt ervoor dat de verantwoordelijkheid voor het opstellen en uitvoeren van het regionale programmaplan jeugd meteen vanaf de implementatie eenduidiger is belegd bij een nieuw aan te stellen regionaal werkende programmadirecteur.
- **Maatregelenpakketten 3 en 4:** het PHO laat deze maatregelenpakketten frequent op de eigen agenda terugkomen, maar gaat hier voorlopig niet actief mee aan de slag.

Vervolgproces



De colleges hebben ingestemd met het advies van het PHO jeugd en besloten tot het uitvoeren van de maatregelenpakketten 1 en 2 & de maatregel aanstellen programmadirecteur uit maatregelenpakket 3.

De gemaakte keuzes gaan over 'wat' er anders moet. Een volgende stap is 'hoe' dat vorm te geven. Daarvoor zal een regionaal implementatieplan worden opgesteld. Daarin zal helder gemaakt worden waar het om raadsbevoegdheden gaat en besluitvorming daarover volgt als de betreffende producten gereed zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het aanscherpen van de regionale visie, of het aanpassen van de verordening jeugd. Ook worden in het implementatieplan de reeds lopende activiteiten meegenomen, zodat we straks werken met één integraal regionaal implementatieplan. Wij zullen u t.z.t. over de planning informeren. De te benoemen regionale programma directeur is de regisseur. Deze rol heeft samen met het regionale programmateam nadrukkelijk ook de verantwoordelijkheid om onze partners te betrekken bij de implementatie. Want het bereiken van verbeteringen in het jeugdhulpstelsel kan alleen door goede samenwerking met onze lokale teams, cliëntenadvies-organisaties, zorgaanbieders, huisartsen, jeugdbescherming, onderwijs, welzijnsorganisaties. De bestuurlijke Taskforce zal de implementatie blijven aansturen, begeleiden en ondersteunen.

De gemaakte keuzes hebben ook financiële gevolgen. De kosten versus opbrengsten worden de komende tijd verder uitgewerkt.

Structureel verbeteren vraagt structureel tijd

Er zijn geen 'quick fixes'. Dit beeld wordt nogmaals bevestigd door het grondige onderzoek dat door KDV is uitgevoerd. Het jeugdhulpstelsel veranderen vraagt om een lange adem, en om koersvastheid. KDV benadrukt het belang van het verstevigen van de lokale basis, en vooral de teams. Nu staan onze teams, niet geheel verrassend, zwaar onder druk. KDV geeft ons veel instrumenten om stap voor stap aan de slag te gaan met het robuuster maken van onze teams. Een geduldig proces, met enkele maatregelen die we vandaag al kunnen implementeren.

Tot slot

Alhoewel het verleidelijk is om in de val te trappen uitspraken te doen over wanneer en in welke mate onze inspanningen tot exact welke resultaat leiden, zal de praktijk weerbarstig zijn. Zorg is immers geen exacte wetenschap, maar mensenwerk. KDV biedt ons wel perspectief. Indien we er in slagen rust te brengen in de lokale teams enerzijds, zodat zij casusregie kunnen voeren en beter kunnen afstemmen met andere verwijzers, en anderzijds, als wij met onze aanbieders stappen zetten op strategisch partnerschap, brengen wij rust in het systeem, met betere zorg voor onze kinderen, en lagere kosten tot gevolg. Daarvoor zijn koersvast blijven en de rust bewaren kritische randvoorwaarden. Voor beiden is gedurfd leiderschap nodig.

Met veel energie en toewijding gaan we aan de slag om de situatie van de jeugdzorg in Holland Rijnland te verbeteren.

Met vriendelijke groet,



mede namens alle leden van het PHO Jeugd Holland Rijnland,

de leden van de Taskforce:

wethouder Emile Soetendal (Katwijk)

wethouder Jan van Rijn (Hillegom)

wethouder Tom de Kleer (Nieuwkoop)

wethouder Abdelhaq Jermoumi (Leiden, voorzitter bestuurlijke taskforce)